

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної

комісії

О. В. Поркуян

« _____ » 2018 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

для прийому на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра

за спеціальністю 061 – «Журналістика»

(освітня програма «Журналістика»)

на основі здобутого раніше освітнього ступеня бакалавра

або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

Северодонецьк

2018

Програма складена на підставі робочого навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю 061 – «Журналістика»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

кандидат філологічних наук, доцент Кошман І. М.

кандидат філологічних наук, доцент Кравченко О. Л.

кандидат філологічних наук Зайцева А. В.

1. Програма фахового вступного випробування

Необхідний обсяг знань вступника, що має освітній ступень бакалавра з напрямку підготовки «Журналістика» (або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) забезпечують наступні нормативні дисципліни, передбачені навчальним планом.

Основи журналістики

Журналістика як масовоінформаційна діяльність. Сутність і призначення журналістики. Ключові терміни теорії журналістики. Предмет, мета й завдання вивчення дисципліни. Поняття журналістики: версії визначень.

Історія та передумови виникнення зарубіжної та вітчизняної журналістики.

Основні суб'єкти масовоінформаційної діяльності: «засіб масової інформації», «засіб масової комунікації», «журналіст», «редактор», «редакція», «засновник», «співзасновник», «видавець», «автор», «редколегія», «журналістський колектив», «масова аудиторія», «канал (поширення) інформації».

Громадська думка як форма вияву масової свідомості. Поняття тексту. Специфіка журналістського тексту.

Поняття інформації та інформаційного суспільства. Специфіка масової інформації. Розуміння поняття інформації, її цілі, форми та властивості.

Види інформації та інформаційної діяльності. Поняття інформаційної продукції та інформаційної послуги. Типи інформації в журналістиці.

Масова інформація як центральна (базисна) категорія системи знань про журналістику. Природа та ознаки масової інформації. Критерії визначення масової інформації, рівні та форми її існування. Види масової інформації. Засоби масової інформації. Суспільні ролі та функції масової інформації.

Основні види та етапи (стадії) масовоінформаційної діяльності.

Методи збору соціально значущої інформації. Робота з джерелами інформації. Стандарти журналістської діяльності

Вимоги до журналіста при роботі з фактами та джерелами інформації. Основні методи збору соціально значущої інформації. Види інформаційних джерел.

Поняття актуальності та оперативності інформації.

Точність фактів як один із найголовніших стандартів журналістської діяльності. Збалансованість подання різних позицій (точок зору) у ЗМІ. Достовірність, неупередженість, повнота та нейтральність інформації. Відокремлення фактів від коментарів, способи та значення такого відокремлення в пресі.

Вимоги до журналістських текстів, їхньої побудови та мови. Поняття читабельності.

Робота журналіста із чутками. Система інформування журналістів. Заходи за участю представників ЗМІ з метою їхнього інформування.

Функції та принципи журналістики. Функції журналістики. Визначення поняття «функції журналістики». Формула функціональної ефективності мас-медіа.

Основні та спеціальні функції журналістики. Соціально-психологічні функції журналістики.

Соціальні ролі журналіста.

Трансформація функцій журналістики.

Принципи журналістики. Поняття «принцип»: сутність і тлумачення. Специфіка принципів. Основні принципи інформаційних відносин в Україні. Система принципів журналістики, їхня характеристика. Принципи журналістики як кодекс масового розуміння.

Проблема принциповості журналіста. Форми принциповості. Наслідки порушень принципів журналістики.

Журналістика в системі соціальних інститутів і соціального управління. Журналістика як соціальний інститут. Поняття «соціальний інститут». Функції соціальних інститутів.

Місце журналістики в соціально-політичній структурі суспільства. Журналістика як суб'єкт соціального процесу й управління. Соціокультурні моделі журналістики. Соціальні типи ЗМІ.

Соціальна позиція журналіста. Поняття «позиція», «соціальна позиція» та їхні складові. Сутність, принципи та складники соціальної позиції журналіста.

Формування соціальної позиції журналіста: основні чинники.

Соціальні норми діяльності ЗМІ.

Корегування соціальної позиції. Способи і прийоми вияву позиції журналіста.

Журналістика як система ЗМІ. Світовий і національний інформаційний простір. Структура сучасної системи ЗМІ. Типологія мас-медіа. Журналістика як соціальна система. Класифікація ЗМІ.

Основні типологічні характеристики мас-медіа.

Характерні властивості преси (друкованих ЗМІ). Специфіка радіо й ТБ.

Поняття інформаційного простору. Проблеми захисту національного інформаційного простору.

Інфраструктура сучасної журналістики.

Тенденції та перспективи розвитку медіаринку в умовах глобалізації.

Причини структурних і змістовних змін у системі ЗМІ. Процеси глобалізації, конвергенції, диджиталізації та диверсифікації як чинники модифікації сучасної системи ЗМІ.

Нові медіа та їх ознаки. Поняття інтерактивності, мультимедійності та гіпертекстуальності. Феномен і властивості Інтернет-ЗМІ та їхньої аудиторії. Класифікація Інтернет-медіа.

Блогінг як форма журналістської творчості.

Складові успішної роботи веб-журналіста. Використання Інтернет-технологій у ЗМІ. Корисні онлайн-сервіси та інструменти для роботи журналістів і редакцій ЗМІ.

Проблеми ефективності та дієвості журналістики. Факти як вихідний матеріал у журналістській діяльності. Ефективність і дієвість ЗМІ.

Генезис проблеми ефективності та дієвості журналістики. Місце даної проблеми в теорії журналістики.

Сучасне розуміння ефективності та дієвості ЗМІ. Поняття ефекту в масовій комунікації.

Види, показники та критерії (мірила) ефективності мас-медіа. Чинники підвищення ефективності й дієвості ЗМІ.

Факт і його природа. Значення фактів у журналістській діяльності. Поняття факту в журналістиці. Роль факту в журналістському творі. Принципи відбору й викладу фактів. Види фактів. Використання та значення фотофактів у пресі. Перевірка фактів як обов'язкова вимога до журналістів. Методика перевірки фактичних даних.

Основні способи навмисного спотворення інформації та маніпулювання громадською думкою за допомогою новин. Класифікація й причини ненавмисних фактологічних помилок.

Свобода ЗМІ. Преса як «четверта влада». Свобода ЗМІ як одна з центральних проблем журналістики і суспільства.

Свобода слова й преси як унікальне соціальне явище та суспільно-політична проблема. Причини суспільних дискусій довкола свободи ЗМІ. Основні підходи до розв'язання проблеми свободи слова й друку впродовж світової історії. Значення свободи слова й ЗМІ в громадсько-політичному житті.

Свобода як найвища загальнолюдська цінність і вихідне поняття свободи мас-медіа. Свобода слова й ЗМІ як свобода духовного «я» (духовних пошуків) людини.

Свобода ЗМІ і цензура. Свобода, необхідність і відповідальність у журналістиці.

Принцип свободи преси і цензура. Види цензури.

Свобода слова в світлі Конституції України, міжнародного права та вітчизняного законодавства про інформацію. Свобода і необхідність у журналістиці.

Свобода і відповідальність ЗМІ. Види відповідальності журналіста.

Структура проблеми й поняття свободи ЗМІ. ЗМІ як «четверта влада». Етимологія поняття «четверта влада». Проблеми розуміння поняття «четверта влада»: влада ЗМІ чи громадської думки? Специфіка «четвертої влади».

Медіадемократія та медіакратія: зміст понять. «Четверта влада» і влада «джинси». Причини та наслідки поширення в ЗМІ прихованої реклами.

Практична стилістика

Поняття стиль, стилістика, функціональний стиль. Стилiстичні можливості багатозначності. Багатозначність та тропи в різних стилях мови.

Омонімія та паронімія. Стилiстичне використання омонімії й паронімії.

Синоніми в стилістичному плані. Можливості явища синонімії (розгляд за функціональними стилями). Стилiстичне використання антонімії. Антонімія як лексичне явище.

Неологізми. Номінативні та стилістичні функції неологізмів. Застаріла лексика. Застаріла лексика зі стилістичного погляду. Неологізми. Номінативні та стилістичні функції неологізмів. Застаріла лексика. Застаріла лексика зі стилістичного погляду.

Розмовна та діалектна лексика. Розмовна, просторічна, діалектна лексика в різних стилях. Етимологія. Стилiстичні можливості внутрішньої форми слова.

Фразеологія в сучасній українській мові. Фразеологія в стилістичному аспекті.

Масова комунікація та інформація

Загальна характеристика соціальних і масових комунікацій. Соціальні комунікації як галузь наукових знань та передумови її виникнення. Зміст понять «комунікація», «соціальні комунікації». «масова комунікація». Види комунікацій. Соціальні комунікації як публічне спілкування. Рівні публічної комунікації. Основні ознаки соціальних комунікацій. Методи досліджень соціальних комунікацій. Масова комунікація та журналістика в системі соціальних комунікацій. Основні періоди (етапи) історичного розвитку масової комунікації. Природа і характер масової комунікації. Система і структура масової комунікації. Різновиди, чинники і функції масового спілкування. Теорії (моделі) масової комунікації.

Маси в системі масових комунікацій. Розуміння поняття «маси». Види мас. Форми і ознаки маси. Фази існування маси. Механізми та причини масифікації особистості. ЗМК як чинник масифікації. Натовп (охлос) та його типи. Зібрана й незібрана публіка. Визначення поняття «аудиторія». Основні характеристики масової аудиторії.

Типологія аудиторії та комунікаторів. Поняття громадської думки, масової свідомості та масової поведінки. Структурний поділ медіааудиторії. Масові настрої та їхній перехід у суспільну думку. Поняття «масова свідомість». Масова поведінка, її типи та вияви. Типи комунікантів у масовій комунікації.

Теорія масової комунікації. Технології, методи та результати масовокомунікаційного впливу. Сутність і способи впливу на маси.

Медіапсихологія та її завдання. Визначення й об'єкт масового впливу. Етапи масовокомунікаційного впливу. Довіра між комунікаторами як запорука ефективності масового впливу. Види і засоби масовокомунікаційного впливу.

Технології масовокомунікаційного впливу. Поняття технології масовокомунікаційного впливу. Види масовокомунікаційних технологій. Інформаційні (медійні) технології. Рекламні технології. PR-технології. Пропагандистські технології. Політичні технології. Використання ЗМК у брудних виборчих технологіях. Перфоманс. Психотерапія. Релігійні технології.

Методи масовокомунікаційного впливу. Закономірності інформаційно-психологічних маніпуляцій. Прийоми подолання психологічних бар'єрів масової аудиторії. Основні методи масовокомунікаційного впливу, їх класифікація.

Медіаосвіта як інформаційно-психологічний захист масової аудиторії від негативного впливу ЗМК. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні.

Ефекти в масовій комунікації. Поняття й формули ефективності в масовій комунікації. Умови досягнення ефективності впливу комуніканта на маси (індивіда). Ефективність і дієвість у масовій комунікації: кореляція понять. Поняття ефекту. Типологія ефектів у масовій комунікації. Міф як результат масової комунікації.

Теорія масової інформації. Інформація та інформаційне суспільство.. Поняття і природа інформації. Визначення інформації. Теорії (моделі) інформації. Атрибутивний і функціональний підходи до природи інформації. Поняття інформаційної потреби. Інформація і знання. Відправник, передавач, приймач і отримувач інформації. Поняття «повідомлення», «дані», «банк інформації». Канали передачі та носії інформації.

Основні характеристики інформації. Цілі та форми інформації. Властивості інформації: новизна, цінність, достовірність, точність, доступність, якість, достатність, своєчасність та ін. Істинність інформації. Реальна, нереальна і невизначена інформація. Поняття дезінформації. Інформаційні бар'єри та шуми. Шуми та спотворення інформації. Ступінь спотвореності та помилковості повідомлення.

Класифікації інформації. Визначення видів інформації в українському законодавстві. Критерії оцінки соціальної інформації та її поділ за кількома ознаками: за змістом, формою, ступенем обов'язковості.

Поняття інформаційної продукції та інформаційної послуги.

Інформаційне суспільство як новий тип цивілізації. Визначення й характеристики (ознаки) інформаційного суспільства. Теорії інформаційного суспільства. Критика інформаційного суспільства. Основні складові інформаційного суспільства та пріоритетні напрями його формування. Інформаційні технології як визначальний чинник розвитку сучасного суспільства.

Теорія масової інформації. Властивості і типологія масової інформації. Інформаційний простір. Типи інформації в журналістиці. Поняття масової інформації. Типи соціальної інформації в журналістиці (індивідуальна, професійна, наукова, художня, масова). Масова інформація як центральна (базисна) категорія системи знань про журналістику і різновид соціальної інформації.

Три етапи руху масової інформації по каналах ЗМК.

Соціально значуща інформація (СЗІ): соціально призначена, соціально запитана та соціально перспективна інформація. Подієва, інтерпретуюча та базисна інформація.

Основні характеристики масової інформації. Природа та ознаки (специфічні властивості) масової інформації. Критерії визначення масової інформації, рівні та форми її існування.

Види масової інформації. Засоби масової інформації. Суспільні ролі масової інформації: масова інформація як товар, продукт споживання і засіб виробництва. Функції масової інформації.

Основні види та етапи (стадії) масовоінформаційної діяльності.

Джерела інформації. Класифікації джерел інформації («живі» та «мертві»; «білі», «сірі» та «чорні»).

Редакційні та позаредакційні ресурси журналістів. Публічні заходи з метою інформування журналістів і громадськості. Способи збереження зібраної журналістом інформації.

Класифікація інформаційних ресурсів за режимом доступу, видом носія, за способом організації збереження та використання, за формою власності.

Основні методи збору соціально значущої інформації (спостереження, інтерв'ювання, робота з документами) та їх різновиди. Робота журналіста з джерелами інформації. Методика перевірки фактичних даних.

Інформаційний простір як базове поняття теорії масової інформації та комунікації. Визначення поняття «інформаційний простір». Поняття інформаційної насиченості.

Україна в світовому інформаційному просторі. Проблеми захисту національного інформаційного простору. Основні напрямки забезпечення безпеки національного інформаційного простору.

Медіаекологія як науковий напрям.

Медіаосвітній рух в Україні й світі.

Комунікаційні технології (інформаційні та PR-технології). Інформаційні технології. Інформаційні війни. Поняття «інформаційні технології». Процеси глобалізації, конвергенції, диджиталізації та диверсифікації як чинники модифікації сучасної системи ЗМК. Інформаційні інтерактивні технології.

Візуальні комунікативні технології в електронних ЗМІ.

Інформаційна війна як складова сучасної цивілізації: зміст поняття, мета, способи ведення, модерні тенденції, види, наслідки. Принципи та логіка інформаційної війни. Інформаційна війна та національна безпека.

Технології нових (новітніх) медіа. Поняття «нові медіа». Характерні риси Інтернет-медіа та їхньої аудиторії. Поняття інтерактивності, мультимедійності, гіпертекстуальності. Використання Інтернет-технологій у ЗМІ. Типологія і жанри нових медіа. Блогерство як вид комунікації.

PR-технології. Поняття «паблік рілейшнз». Принципи і види PR. Спеціалізації діяльності в галузі зв'язків із громадськістю. Основні завдання PR-технологій. Спільні й відмінні ознаки PR і журналістики, PR та інформаційних технологій. Етапи PR-кампанії та умови її успішного проведення. Лобіювання як інструмент PR-медіатехнік у сфері PR. Жанри «паблік рілейшнз». Підготовка прес-релізу. Етичні засади PR-діяльності. Псевдотехнології PR та протидія ним.

Комунікаційні технології (рекламні, пропагандистські, політичні, релігійні тощо). Рекламні технології. Поняття реклами та рекламування. Законодавство України про рекламу: основні терміни. Принципи та ідентифікація реклами. Завдання та види рекламних технологій. Реклама в ЗМК. Реклама та PR: спільні та відмінні ознаки.

Пропагандистські технології. Поняття пропаганди. Технологічні завдання та технологічні засоби пропаганди. Мета пропагандистського повідомлення. «Біла», «сіра» й «чорна пропаганда».

Пропагандистська кампанія. Тоталітарна пропаганда. Моделі пропагандистської комунікації. Пропагандистський аналіз та його схема. Відмінність пропаганди від PR.

Політичні технології. Поняття політичних технологій. Загальні та індивідуальні політичні технології. Політична орієнтація та її вибір. Мотиви участі в політиці. Концепції політичної (електоральної) участі. Типологія політичних ролей. Політична комунікація як специфічний вид політичних відносин і складова політичної свідомості суспільства. Принципи та функції політичної комунікації. Констатуюча (нейтральна) та спонукальна політична інформація. Логічне та емоційне переконання. Характеристики сприйняття політичної інформації. Особливості групового впливу на сприйняття політичної інформації індивідом.

Виборчі технології та їх класифікація. Складові виборчих технологій. Використання виборчих технологій у ЗМК. Поняття політичної реклами. Політичні дебати.

Релігійні технології. Перфоманс. Психотерапія Релігійні технології: історія та сучасність. Релігійні технології як інструмент соціального програмування. Специфіка релігійної комунікації. Визначення перфомансу. Класифікація перфомансів. Роль перфомансу в суспільстві. Поняття психотерапії. Типологія та методи психотерапії. Психоаналіз і його етапи.

Історія української журналістики

Історія української журналістики XIX–XX ст. Історія української журналістики як наука. Зародження журналістики в Україні. Передумови виникнення та національні джерела української журналістики. Методологічні проблеми історії української журналістики. Проблеми періодизації історії української журналістики.

Перші українські часописи на східноукраїнських землях. Періодичні видання французькою, німецькою й польською мовами у Львові, їх зміст, орієнтація, видавці. Культурне середовище в Харкові та умови, що склалися тут для розвитку журналістики.

Українська альманахова журналістика 30–40-х рр. XIX ст. Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності. Загальна характеристика альманахів «Утренняя звезда», «Русалка Дністровая». Альманах Е. Гребінки «Ластівка». Харківські альманахи О. Корсуна «Сніп» та І. Бецького «Молодик». Альманах «Києвлянин» М. Максимовича.

Київ та Одеса як нові центри журналістського руху. Перші періодичні видання в Одесі у 20-х роках XIX ст. Значення журнальних додатків до «Одесского вестника». Одеські альманахи 30–40-х рр. 19 ст.: «Подарок бедным», «Альцион», «Литературніе вечера». Активізація видавничої справи у Києві. Досвід журналістської роботи М. Максимовича. Перші спроби заснування місцевих газет («Киевские новости», «Киевская газета») та цензурні переслідування.

Преса на Східноукраїнських землях 50–90-х рр. XIX ст. Тяжкі наслідки для громадсько-національного життя ліквідації Кирило-Мефодіївського братства. Придушення українського слова в пресі. Роль «Основи» у керівництві літературним процесом на Україні. Ініціатива видання «Черниговского листка» Л. Глібова.

«Киевский телеграф» як орган української думки. Видання альманахів 80-х рр. («Луна», «Рада», «Нива», «Складка»). Часопис «Киевская старина».

Публіцистика Т. Г. Шевченка. Постаць Тараса Шевченка у колі демократів 40-50-х років. Передмова до «Кобзаря» – літературна декларація Т. Г. Шевченка. «Дневник» Т. Шевченка – зразок мемуарно-публіцистичної літератури. Значення літературно-мистецької діяльності Т. Шевченка для розвитку української журналістики.

Журналістика на Західній Україні (1840–1860 рр.). Перші кроки українського друку на Західній Україні. «Зоря Галицька» – перший український політичний часопис.

Преса 50-х рр. XIX ст. (газета «Дневник руський»; «Галичо-руський вісник», газета «Новини», «Пчола»).

50-ті роки XIX ст. – період наступу урядової і церковної реакції на національно-культурний рух. В історію цей період увійшов як час «десятирічної перерви» в літературно-науковому житті на західноукраїнських землях.

Преса Західної України (1860–1905 рр.). Два напрямки у розвитку української преси: московофільський та народівський. Часописи «Слово», «Мета», «Нива», «Русалка», «Діло», «Зоря». Журнал «Правда». Журналістська діяльність І. Франка. (Журнал «Житіє і слово»).

Преса на Буковині та Закарпатті.

Преса Західної України та діаспори в період між світовими війнами та після другої світової війни. Швидкі темпи розвитку української преси на Галичині. Українські видання на бойових фронтах. Преса Українських Січових Стрільців. Преса полонених українців у таборах Австро-Угорщини та Німеччини. Українська преса за кордоном.

Поступове відродження української преси в Галичині після завершення війни.

Преса в Україні повоєних часів та періоду розвинутого соціалізму (1945–1985 рр.). Історичні події 1953–1956 рр., рішення XX та XXII з'їздів КПРС, розвінчання М. Хрущовим культу особи Й. Сталіна. Участь центральної преси у великих перемогах радянського народу. Внутрішня спорідненість і спадкоємність «відлиги та перебудови». Переродження керівних партійних кадрів. Період 1982–1985рр. в очікуванні перемін. Преса за часів Ю. В. Андропова.

Преса України часів перебудови та періоду відновлення незалежності. Роль преси на початку «перебудови». Створення Народного руху за перебудову в Україні. Політика гласності й плюралізму. Поява опозиційної преси. проголошення незалежності України. Новий етап в історії української журналістики. Прийняття ряду законів про пресу. Створення державних органів управління ЗМІ.

Преса Луганщини. Поява перших періодичних видань на Луганщині. Газети Луганщини, що склали основу регіональної преси. Сучасні друковані ЗМІ Луганщини. Різноманітність сучасних друкованих ЗМІ на Луганщині.

Журналістська етика

Професійні принципи, норми журналістської етики: теорія і практика. Етика як наука. Предмет етики. Завдання етики як науки та її відмінності від інших гуманітарних наук. Структура етики як науки . Професійна етика журналіста як частина загальної етики. Місце та роль журналістської етики в структурі загальної етики.

Поняття моралі та професійної моралі журналіста. Сутність моралі та її структура. Головні функції моралі. Професійна етика та професійна мораль.

Етика журналістської творчості як соціальне явище та феномен культури. Історичні чинники формування моралі журналістів та її сутність. Загальні принципи журналістської етики та їх відображення у нормативних міжнародних, національних та корпоративних документах з журналістської етики. Сучасна економічна, правова, ідеологічна база розвитку

журналістської етики. Комісія з журналістської етики як інституція вирішення конфліктів етичного та професійного характеру.

Моральна свідомість журналіста. Етичні цінності журналіста. Поняття та види етичних цінностей. Гуманізм та свобода слова як основні орієнтири професійної етики журналіста. Свобода ЗМІ та її регулювання. Соціальна відповідальність журналіста. Правдивість. Об'єктивність. Чесність. Моральний вибір. Система моральних цінностей в формуванні особистості журналіста.

Професійні стандарти. свобода слова: достовірність, безсторонність, об'єктивність, неупередженість, тактовність, відповідальність, правдивість, повага до особистого життя, повага до презумпції невинності, незалежність, сумлінність, компетентність, довіра. Етика стосунків з джерелами інформації. Вимоги до джерел інформації. Ступені конфіденційності джерел інформації.

Етика роботи з діючою особою інформації, телевізійної чи радіопроеграми. Спілкування з діючою особою інформації як соціальне явище та моральна дія. Суспільний інтерес та приватне життя людини. Повага до жертв та громадськості. Етика спілкування та права дитини. Етика відношень з адресатом інформації.

Службові етичні обов'язки. Норми службової етики журналіста. Поняття та особливості службової етики журналіста. Службові етичні обов'язки журналіста, етичні обмеження та заборони. Службові етичні стосунки журналіста з колегами. Етикет офіційного спілкування. Основні елементи етикету. Етикет службової телефонної розмови. Етикет вітання та знайомства журналіста. Етикет бесіди, інтерв'ю, прес-конференції. Мовленнєвий етикет журналіста. Вербальний етикет журналіста.

Журналістський фах

Жанри журналістики. Взаємодія жанрів в різних типах ЗМІ. Особливості втілення авторської позиції журналіста в жанрах журналістики. Сучасний стан різних типів ЗМІ. Жанрова специфіка та вплив на позицію журналіста.

Авторська індивідуальність в різних типах ЗМІ. Свобода слова в Україні. Соціальна позиція журналіста.

Трансформація жанрів в різних типах ЗМІ. Функціональні можливості сучасних ЗМІ. . Задум, тема, ідея журналістського твору в різних типах ЗМІ. Етичні критерії та редакційна політика ЗМІ.

Закони України стосовно роботи ЗМІ. ЗУ «Про інформацію», «Про телебачення та радіомовлення», «Про порядок висвітлення діяльності органів місцевого самоврядування та органів державної влади», «Про доступ до публічної інформації», «Про рекламу».

Жанри в різних моделях ЗМІ. Специфіка жанрів та відповідальність журналіста. Види відповідальності журналіста.

Етичні критерії в журналістському розслідуванні. Приклади втілення етичних критеріїв при ЖР.

Специфіка роботи сучасних ЗМІ. Атрибутивні ознаки ЗМІ. Функціональні можливості сучасних ЗМІ. Виборча кампанія в різних типах ЗМІ. Особливості використання методів отримання інформації.

Типологія ЗМІ. Сучасна система ЗМІ. Періодика та електроні ЗМІ. Новітні технології в ЗМІ.

Основні вимоги до реклами в ЗМІ. ЗУ «Про рекламу».

Функції журналістики. Загальні та специфічні функції ЗМІ. Індивідуальні функції ЗМІ. Система функцій ЗМІ.

Методи отримання інформації в сучасних умовах. Загальні методи отримання інформації. Спеціальні методи отримання інформації. Етика та умови використання деяких методів в ЗМІ.

Політика, преса, влада. Політичний процес в пресі. Виборча кампанія в ЗМІ. Робота прес-служб та їх специфіка.

Журналістика як четверта влада. Ефективність та дієвість ЗМІ. Результативність ЗМІ та взаємозв'язок з органами державної влади.

Радіомовлення та суспільство. Радіо в системі ЗМІ. Особливості державного та комерційного мовлення. Основні засади організації комерційного мовлення: чинники, що визначають комерційне мовлення (світовий досвід і ситуація в Україні). Функції радіомовлення: інформаційний блок; блок функцій, що забезпечують управління суспільством; культурно-просвітницький блок. Методика роботи радіожурналіста. Поняття «радіоаудиторія». Типи радіослухачів.

Передача на радіо. Поняття «радіопередача» («радіопрограма»). Типологія радіопередач. Залежність журналістських методів від типу радіопередачі. Новітні форми ефіру. Поняття «авторська програма» та «ігрова програма». Поняття «радіостанція». Авторські та ігрові програми в ефірі сучасних радіостанцій.

Звуковий образ. Виразальні засоби радіожурналістики: формотворчі та стильотворчі засоби.

Поняття «радіоформат». Історія форматування. Ознаки, що визначають формат радіостанції. Основні сучасні формати. Сучасне форматування українських радіостанцій.

Інформаційне поле. Поняття «інформаційне поле» та «інформаційна норма». Обмеження інформаційного поля. Дефектне інформаційне поле. Тематичне розшарування інформаційного поля. Інформаційне поле та радіожурналістика. Тематика сучасної української радіожурналістики. Залежність тематичного розмаїття від формату.

Жанрова система радіожурналістики. Поняття «жанр». Типології радіожанрів. Традиційна типологія: засади й різновиди жанрів. Інформаційні жанри. Композиційно-мовні особливості.

Поняття «новинні жанри». Типи новинних жанрів. Композиційно-мовні ознаки.

Новини на радіо. Функції, особливості, типи.

Специфіка рекламного радіомовлення.

Жанрова система радіожурналістики. Аналітичні жанри як важлива складова традиційної системи жанрів. Типи аналітичних жанрів. Композиційно-мовні ознаки.

Поняття «жанри раціональної публіцистики». Типи, композиційно-мовні ознаки. Місце жанрів раціональної публіцистики в сучасному українському ефірі.

Жанрова система радіожурналістики. Документально-художні жанри як важлива складова традиційної системи жанрів. Типи документально-художніх жанрів. Композиційно-мовні ознаки.

Поняття «жанри емоційної публіцистики». Типи, композиційно-мовні ознаки. Місце жанрів емоційної публіцистики в сучасному українському ефірі.

Мова радіо. Поняття «мова радіо» як специфічне поняття. Ознаки мови радіо, що визначаються фізичними, комунікативними, жанровими властивостями радіо. Фонетичні, лексичні, морфологічні та синтаксичні особливості мови радіо. Принципи аналізу радіотексту.

Телебачення. Місце телебачення у системі засобів масової інформації і у системі каналів комунікації. Загальне та відмінне між телебаченням і радіомовленням, телебаченням і пресою, телебаченням і Інтернетом, телебаченням і кіно, телебаченням і театром. Телебачення і суспільство: інформативна, культурно-просвітницька, інтегративна, соціально-педагогічна, рекреативна, організаторська, виховна, формування суспільної думки. Історія вітчизняного телебачення. Від експериментального телебачення до супутникових технологій. Природа сучасного телебачення.

Мова екрана. Професія оператора: між технікою та мистецтвом. Співвідношення зображення і слова. Види сценаріїв. Засоби створення публіцистичного сценарію. Універсальна модель сюжету: правила написання. Основи телемонтажу. Сценарист у творчій групі на телебаченні. Ступені відповідальності.

Проблематика жанрів телевізійної журналістики. Основні теоретичні поняття: відеосюжет, інтерв'ю, виступ, репортаж, коментар, бесіда, дискусія, ток-шоу, прес-конференція. Інтерв'ю: технологія, правила написання.

Журналістські професії на телебаченні. Редактор, інтерв'юер, модератор, кореспондент, стрингер. Етичні принципи тележурналіста: світові та вітчизняні стандарти. Перспективні напрямки на телебаченні. Нові технології, формати і форми на телебаченні. Легітимність діяльності тележурналіста.

Фотожурналістика: еволюція, теоретичні основи і практика. Загальний екскурс в історію фото справи та фотожурналістики. Основні поняття та завдання дисципліни. Історія фото справ. Фотожурналістика та еволюція фотографії у пресі.

Основні напрямки сучасної фотожурналістики. Документальна фотожурналістика та новини. Екстремальна та військова фотожурналістика Соціальна та спортивна фотожурналістика. Специфіка роботи фоторепортера та професійна етика фотографа.

Практична фотожурналістика. Підготовка до фотозйомки та виконання завдань редакції. Попереднє обговорення теми з редактором. Правові, організаційні і фінансові аспекти.

Пошук необхідної інформації.. Поняття загального, помірнього та великого плану. Роль точки зйомки та ракурсу. Особистості натуральній фотозйомки.

Жанри фотожурналістики. Специфіка та майстерність. Пошук тим та їх реалізація. Написання попереднього сценарію. Репортерство. Створення авторської фотоісторії. Репортажний знімок. Фотонаріс, фотопортрет, фотомонтаж, фотоплакати та інші жанри. Критерії, їх визначення. Роль фотоілюстрацій у оформленні газет та журналів. Підбір ілюстрацій. Зв'язок ілюстрацій з текстом. Якісті та функції зображальних матеріалів у пресі та видавничій справі.

Робота в реальних умовах та увага до деталей. Зйомка репортажу. Оперативність роботи. Необхідні знання з техніки та навичок фотозйомок. Розробка концепції зйомок. Використання досвіду провідних фахівців ЗМІ в практиці роботи над соціальними проектами. Комунікабельність, тактовність та фахова майстерність в співпраці з людьми.

Мобілографіка. Відмінність специфіки роботи фріланс-фотографа та фотожурналіста, що працює в штаті. Відбір, обробка і формування готового фоторепортажу. Якість знімків необхідних для публікації і використання на стрічках фото агентств.

Робота з готовим фотоматеріалом. Більше редагування. Терміни підготовки фоторепортажу, фотонарису: відбір фотографій, обробка знімків. Співпраця з фотоагенціями та галереями. Підписання авторських договорів. Необхідні навички та знання для роботи із західними виданнями. Виконання замовлень від українських і західних журналів і агентств. Участь в конкурсах, семінарах, виставках, публікація фотоальбомів. Підготовка мультимедіа проектів. Використовування сіті Інтернет для залучення клієнтів. Технологія та маркетинг роботи фотожурналіста.

Проблематика ЗМІ

Поняття проблеми і проблематики. Предмет і завдання проблематики ЗМІ. Введення в проблему. Проблемно-тематичний зміст журналістських матеріалів. Проблемна ситуація: відкрита чи прихована проблема. Розробка проблеми та її аргументація. Поняття про функції «проблематизації» матеріалів у пресі.

Позитивно-критичний погляд журналіста на сучасність та визначення проблемного підходу до розробки теми. Аналіз суперечок та професійна

орієнтація. Проблемна інформація та перспектива її розвитку в ЗМІ. Проблемна постановочна стаття та її особливості.

Погляд журналіста та супротивна думка: границя порозуміння. Громадська думка. Проблематика виступів в пресі.

Журналістська відповідальність як соціальне явище. Професійні стандарти і роботи з джерелами інформації. Професійна та моральна свідомість журналіста. Прогноз як аналітичний жанр. Гадка та упереджена думка журналіста. Ефективність та дієвість журналістських виступів. Поняття та види демократичних цінностей. Етичні цінності журналіста.

Політична проблематика або політична журналістика. Проблеми політичного життя в пресі та інших мас-мед. Традиції й сучасні особливості висвітлення політичних проблем у мас-медіа (періодиці, ТБ, радіо, інтернет). Медіатизація політики и політизація ЗМІ як нова тенденція суспільного життя України. Політичні події як основна тема новин у пресі, на радіо і телебаченні.

Завдання журналістських виступів стосовно політики. Політика. Засоби масової інформації та комунікації. Влада. Свобода слова і вірність журналіста об'єктивній реальності. Загальнодоступність засобів масової інформації і участь громадськості в їх роботі. Поважання суспільних інтересів і не сприйняття війн та інших кривд, які протистоять людині. Плюралізм. Партії та їх діяльність.

Суспільство і ЗМІ: проблема взаємної відповідальності. Висвітлення в ЗМІ (особисто в пресі) діяльності органів влади. Мас-медіа і виборчі процеси. Політична реклама і PR в ЗМІ. Влада і преса: протиборство чи партнерство. Проблеми висвітлення в ЗМІ політичної корупції, зрощення бізнесу, влади та криміналу.

Журналістика як політична діяльність. Діяльність журналістів-народних депутатів. Робота парламентських кореспондентів та політичних оглядачів. Проблеми обговорення в ЗМІ питань конституційної, адміністративно-територіальної реформ та інших державно-суспільних актив. Журналіст у партійної пресі.

Міжнародна проблематика та журналістика. Глобальні процеси сучасності у проблематиці ЗМІ. Сутність глобалізації. Проблеми сучасності, що мають всесвітній характер: глобалізація, демографічні, міграційні, екологічні проблеми та криза у економіці (економічні суперечки між країнами). Сучасна Україна у світовому демографічному процесі. Українці за кордоном. Відображення процесів міграції населення у журналістики. Протиріччя глобалізації.

Місце та роль міжнародної тематики у зарубіжних та українських мас-медіа. Місце України у процесах глобалізації. Відносини «Україна та Євросоюз». Відображення процесів глобалізації в мас-медіа. Виникнення та розвиток однакового культурного контексту взаємодіяння та журналістика. Світовий досвід аналізу глобальних процесів та його висвітлення в українських ЗМІ.

Міжнародна журналістика та жанри, що нею вживаються. Місце та роль міжнародної тематики в українських друкованих ЗМІ. Міжнародні новини і міжнародна тема в ЗМІ(в щоденній пресі, в тижневиках, у повідомленнях та заметах радіо і телебачення, онлайн-медіа). Звіт з міжнародного саміту, міжнародних переговорів, міжнародної культурної події. Проблема основного повідомлення. Репортаж з-за кордону: підготовка, робота на місці, вимоги до жанру. Міжнародна аналітика: специфіка західної преси.

Правова проблематика. Кримінально-правова проблематика та її висвітлення ЗМІ. Приступність як соціальне явище. Висвітлення кримінальної тематики.. Сутність поняття «правова інформація». Джерела інформації та використання їх журналістами (легітимні чи нелегітимні, приховані або відкриті, надійні чи сумнівні). Законодавчі норми про інформацію з обмеженим доступом – конфіденційну або таємну. Місце в пресі та на телебаченні оперативної кримінальної хроніки. Перевага та недолік повідомлень про кримінальні злочини. Авторські прийоми та способі подачі цих матеріалів. Спеціальна анти кримінальна преса.

Проблеми утворення правової держави та правова культура суспільства і людини у дзеркалі пресі. Поняття «правова культура» Правова культура особистості. Мас-медіа та формування правової свідомості і правової культури громадян. Правової нігілізм як антипод правової культури: шляхи подолання. Причини прояву правового нігілізму в Україні.

Форми співпраці та взаємодії журналістів і окремих мас-меді з правоохоронними органами. Права журналістів на звернення до державних інституцій. Компетенції міліції, прокуратури та суду. Основні терміни, що використовує законодавство: пропозиція, заява (клопотання), скарга. Правила письмового звернення. Звернення журналістів чи ЗМІ до органів МВС або прокуратури. Стосунки мас-медіа з органами суду. Висвітлення в пресі проблем діяльності судової гілки влади. Оскарження судового рішення.

Проблематика антинаркотичних публікацій у пресі та виступів на телебаченні. Функції ЗМІ у протистоянні криміналу. Структура злочинності та тематика антинаркотичних публікацій преси. Наркоманія як соціальна проблема.

Основні тематичні напрямки.

Соціальна проблематика і соціологічне мислення журналіста. Соціальна журналістика та її аспекти у професійної діяльності журналіста. Актуальні проблеми соціальної практики у висвітленні ЗМІ. Специфіка соціальної журналістики.

Соціальна сфера та соціальна мобільність суспільства. Трансформація соціальної структури. Окремі галузі соціальної сфери – освіта, мед. допомога, наука та культура, фізична культура та спорт (соціальні інститути та установи). . Висвітлення в ЗМІ проблем соціальної сфери.

Проблеми захисту окремих категорій населення та її висвітлення в ЗМІ. Соціальна політика держави та джерела фінансування соціальної сфери

(держбюджет, страхові фонди, благодійність). Пенсійна реформа і пенсійні фонди. Захист інтересів споживачів.

Мас-медіа та культурно-мистецька проблематика. Проблеми дозвілля. Журналістика як частина духовної культури суспільства. Інформаційна сфера як духовне явище. Національна культура і ЗМІ. Сучасні тенденції висвітлення культурно-мистецької проблематики у ЗМІ.

Медіа і релігія. Соціальна історія як зміна релігійно-етичних парадигм. Релігійна історія України та релігійні проблеми сучасності. Проблематика церковної преси.

Проблеми фізичної культури та спорту. Спорт і спортивні медіа. Проблеми фізичної культури і пропаганда здорового способу життя в ЗМІ. Спортивні медіа та професійний спорт.

Концепція соціального розвитку України: проблеми та варіанти. Ситуація у сучасному світі та шляхи соціального розвитку України. Тенденції змін ціннісних орієнтацій та базові цінності українського суспільства.

Економічна проблематика та типологія економічної журналістики. Головні проблеми економіки, що найретельніше відстежуються українськими ЗМІ.

Глобалізація міжнародний економіки та взаємопроникнення національних економічних інтересів різних країн. Динаміка світової економіки та комерції. Інвестиції та заощадження.

Преса й економіка в Україні. Точки зіткнення. Економічна тема у загально політичних та спеціальних виданнях. Спеціалізовані економічні видання та ділова преса в Україні. Найбільш вживані жанри подання економічної інформації. Економічний факт та економічний коментар.

Особливості формування ринкової економіки в Україні та їх висвітлення в ЗМІ. Суб'єкти ринкової економіки, форми власності – проблемно-тематичне висвітлення в ЗМІ. Процеси приватизації та антимонопольна політика. Конкуренція та форми і методи державного регулювання економіки. Роль в цьому ЗМІ.

Макроекономіка країни та промислове виробництво як об'єкти журналістського дослідження. Бюджетна й податкова політика держави. Ринки сировини і ринки енергії та залежність від них промислового виробництва країни. Проблеми паливно-енергетичного комплексу в дзеркалі української преси. Проблеми агропромислового комплексу України та динаміка світової комерції.

Мікроекономіка та загальні принципи її висвітлення. Досвід конкретних підприємств і концернів, виробничих груп. Доступ до статистичної та економічної інформації про діяльність підприємства. Звіт або репортаж на економічну тему. Журналістське розслідування та економічний коментар.

Регіональна економіка: її особливості і проблеми. Економіка Луганської області та регіональні медіа. Структура та специфіка

регіональній економіки. Очікування та проблеми розвитку. Створення нових робочих міст. Проблеми охорони праці.

Конфлікт екології та виробництва. Проблеми охорони довкілля України та екологічна журналістика. Проблеми охорони довкілля та її аспекти. Охорона природних ресурсів: землі та надр, водних ресурсів, рослинного і тваринного світу. Охорона навколишнього середовища. Причини виникання та етапи становлення екологічної журналістики в Україні й світі. Жанри екожурналістики. Професійні вимоги до журналіста-еколога.

Основи журналістської майстерності

Поняття «літературне редагування». Визначення об'єму поняття «літературне редагування». Історія становлення літературного редагування. Концепція літературного редагування В. В. Різуна.

Роль редактора в процесі комунікації. Акт комунікації. Місце редактора у комунікативному процесі. Редактор як посередник між компонентами комунікативної ситуації.

Поняття «текст» і основні категорії тексту. Визначення поняття «текст». Теорії тексту в історії мовознавства. Категорії, що є специфічними для тексту. Когезія та когерентність, інтенціональність, інтертекстуальність.

Редакторський аналіз тексту. Тема як основний атрибут тексту. Тематичний аналіз тексту. Визначення поняття «тема». Поняття «тематичний аналіз». Методики проведення тематичного аналізу тексту.

Типологія помилок. Поняття про норму літературної мови. Визначення поняття «норма». Норма та кодифікація. Різні типології помилок. Сучасна типологія помилок.

Редакторський аналіз тексту. Фактологічний аналіз тексту. Визначення поняття «факт». Типи фактів. Поняття «фактологічний аналіз тексту». Методики проведення фактологічного аналізу тексту.

Поняття композиції тексту. Визначення поняття «композиція». Історія вивчення. Життя античних композиційних структур. Композиційний аналіз тексту. Поняття «композиційний тип». Поняття «композиційний тип» у теорії Г. О. Золотової. Різновиди композиційних типів. Композиційна типологія текстів. Композиційний аналіз. Поняття «архітектоніка». Архітектонічний аналіз тексту. Співвідношення понять «композиція» та «архітектоніка». Архітектоніка як зовнішня композиція. Заголовний комплекс.

Редакторський аналіз тексту. Загальна схема редагування текстів. Логіка та практичне використання.

Техніка оформлення газети

Принципи і завдання художньо-технічного оформлення газети.

Історія оформлення газет. Загальні риси та ознаки оформлення видань. Модель і «обличчя» газети.

Композиція газети . Композиційно-графічне оформлення номера газети. Особливості композиції номера друкованого періодичного видання та газетної полоси.

Способи подачі текстових матеріалів у газетному номері.

Постійні елементи газети. Розмірні елементи газети.

Засоби виділення матеріалів у газеті. Організація роботи.

Оформлення заголовків.

Макетування. Способи верстки газети. Види подачі текстових і графічних матеріалів та їх оформлення.

Дизайн номера газети. Більдредагування.

2. Вимоги до рівня підготовки вступників

Вступник повинен

знати:

- дефініції ключових понять теорії журналістики; історію та передумови виникнення журналістики;
- типологію інформації та масової інформації;
- критерії визначення масової інформації, рівні та форми її існування; головні ознаки та функції масової інформації;
- основні етапи (стадії) масовоінформаційної діяльності;
- методи пошуку, збору й перевірки соціально значущої інформації; види інформаційних джерел і специфіку роботи з ними;
- структуру сучасної системи ЗМІ;
- основні вимоги до медійних текстів; специфіку кожного типу ЗМІ (друковані періодичні видання, радіо, телебачення, інформагенції, Інтернет-медіа);
- тенденції розвитку інформаційного простору та медіаринку в умовах світової глобалізації та інформаційно-комунікаційного суспільства;
- види публічних заходів, які проводяться з метою інформування представників ЗМІ, та правила поведінки репортерів під час таких заходів;
- функції та принципи журналістики; типологію фактів, принципи їхнього відбору й викладу; сутність і складники соціальної позиції журналіста, способи і прийоми її вияву; історичні та соціокультурні моделі журналістики;
- соціальні типи ЗМІ; інфраструктуру сучасної журналістики;
- сутність ефективності та дієвості журналістської діяльності, види, показники, критерії (мірила) та чинники ефективності мас-медіа;
- основні положення нормативно-правових актів українського та міжнародного законодавства щодо гарантій і обмежень свободи ЗМІ;
- кодекси журналістської етики; складові свободи ЗМІ; визначення й види цензури.

вміти:

- застосовувати отримані теоретичні знання в практичній журналістській діяльності;

- компетентно здійснювати основні операції в галузі масовоінформаційної діяльності (збирання, фіксація, обробка, творення, редагування, поширення інформації);
- використовувати у власній журналістській практиці методи пошуку й збору соціально значущої інформації; працювати із чутками та іншою непідтвердженою інформацією;
- перевіряти факти, згідно з загальноприйнятою в журналістиці методикою; чітко відокремлювати факти від коментарів, оціночних суджень; визначати види фактів;
- аналізувати журналістський матеріал за різними параметрами (визначення теми, жанру, ідеї твору, оцінювання рівня дотримання в ньому журналістських стандартів, якості фактичного матеріалу та аргументації, використаних методів збору й подачі інформації, способів та прийомів вираження авторської позиції);
- написати журналістський текст, виходячи з основних вимог до нього (композиційно-структурних, формально-змістовних, мовностилістичних);
- характеризувати конкретні ЗМІ за типологічними ознаками;
- визначати ефективність і дієвість конкретних ЗМІ; визначати і пояснювати відмінності між різними типами ЗМІ (газета, журнал, ТБ, радіо, інформагенція, Інтернет-видання).

3. Перелік рекомендованої літератури

Основи журналістики

1. Ахмадулин Е. В. Основы теории журналистики. – Ростов-н/Д: Феникс, 2009.
2. Владимиров В. М. Вступ до спеціальності «Журналістика». – К.: МАУП, 2007.
3. Владимиров В. М. Основы журналистики в понятиях и комментариях. – Луганск: Изд-во ВУГУ, 1998.
4. Ворошилов В. В. Журналистика. – СПб.: Михайлова В.А., 2001.
5. Гетьманець М. Ф. Сучасний словник літератури і журналістики / М. Ф. Гетьманець, І. Л. Михайлин. – Харків: Прапор, 2009..
6. Коновалова О. В. Основы журналистики. – М.: ИКЦ «Март»; Ростов/н/Д: Изд. центр «Март», 2005.
7. Михайлин І. Л. Основы журналистики. – К. : Центр учбової літ-ри, 2011.
8. Прохоров Е. П. Введение в теорию журналистики. – М.: Аспект Пресс, 2003.
9. Різун В. В. Основы журналистики у відповідях та заувагах. – К., 2004.
10. Аграновский В. Вторая древнейшая. Беседы о журналистике. – М.: Вагриус, 1999.
11. Аграновский В. А. Ради единого слова. – М. : Мысль, 1978.

12. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики. – К.: АУП, 2005.
13. Вартанова Е. Л. Медиаэкономика зарубежных стран. – М.: Аспект Пресс, 2003.
14. Вказівки продюсерам Бі-Бі-Сі. – К.: К.І.С., 1998.
15. Владимиров В. М. Журналістика, особа, суспільство: проблема розуміння. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2003.
16. Ворошилов В. В. Журналистика. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2000.
17. Вуароль М. Гід газетяра. – К.: Ін-т мас. інф-ції, 2000.
18. Ганопольский М. Кисло-сладкая журналистика. – М.: АСТ: Зебра Е, 2008.
19. Гід журналіста. – К., 1999.
20. Григораш Д. Журналістика у термінах і виразах. – Львів: Вища школа, 1974.
21. Гриценко О. М. Основи теорії міжнародної журналістики. – К., 2002.
22. Дудко О. С. Вступ до журналістики : світ. та вітчизн. практика. – К., 2009.
23. Дэннис Э. Беседы о масс-медиа. – М.: Вагриус, 2007.
24. Еверетт Д. Учебный посібник репортера. – К.: IREX-ПроМедиа, 1999.
25. Житарюк М. Соціокультурна модель журналістики: традиції і новаторство. – Львів: Простір-М, 2008.
26. Засорина Т. Профессия – журналист. – Ростов н/Д: Феникс, 1999.
27. Здоровега В. Й. Вступ до журналістики: текст лекцій. – Львів: Ред.-вид. відділ Львів. ун-ту, 1993.
28. Иванов В. Ф. Аспекты массовой коммуникации. – К.: ЦВП, 2009-2010.
29. Инджиев А. А. Универсальный справочник начинающего журналиста. – Ростов н/Д: Феникс, 2007.
30. Иванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики. – К.: Центр вільної преси, 2010
31. Карпенко В. О. Журналістика : основи професійної комунікації. – К.: Нора-прінт, 2002.
32. Корконосенко С. Г. Основы журналистики: учебник для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2004.
33. Лаврик О. В. Основы журналистики. – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010.
34. Лось Й. Д. Публіцистика й тенденції розвитку світу. – Львів: ПАІС, 2008.
35. Луман Н. Реальность масс-медиа. – М.: Праксис, 2005.
36. Мак-Комбс М. Встановлення пріоритетів: масмедії та громадська думка. – К.: К. І. С., 2007.

37. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: Становлення людини друкованої книги. – К. : Ніка-Центр, 2008.
38. Маклюэн Г. М. Понимание медиа: Внешние расширения человека. – М.: Жуковский: «КАНОН-пресс-Ц»; «Кучково поле», 2003.
39. Машкова С. Г. Интернет-журналистика. – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2006.
40. Михайлин И. Л. Основы журналистики. – Харьков: ХИФО, 2004.
41. Михайлин І. Л. Основы журналистики. – К. : ЦУЛ, 2003.
42. Моисеев В. А. Журналистика и журналисты. – К.: Дакор, 2002.
43. Москаленко А. З. Вступ до журналістики. – К. : Школяр, 1997.
44. Москаленко А. З. Теорія журналістики. – К.: ЕксОб, 2002.
45. Нерух О. О. Першооснови журналістської творчості. – Харків: Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2002.
46. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації. – Львів: Афіша, 2008..
47. Потятиник Б. В. Интернет-журналистика. – Львів: ПАІС, 2010.
48. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. – Львів: ПАІС, 2004.
49. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації. – К., 2004.
50. Прохоров Е. П. Журналист и массовое сознание. – М.: РИП-Холдинг, 2007.
51. Прохоров Е. П. Журналистика и демократия. – М.: РИП-Холдинг, 2001.
52. Рэндалл Д. Универсальный журналист. – М.: Нац. ин-т прессы, 2000.
53. Свитич Л. Г. Введение в специальность: профессия: журналист. – М.: Аспект Пресс, 2010.
54. Современная журналистика. – К.: Центр свободной прессы, 1999.
55. Ученова В. В. Беседы о журналистике. – М.: Молодая гвардия, 1978.
56. Федотов М. А. Правовые основы журналистики. – М., 2002.
57. Халер М. Пошук і збір інформації. – К.: АУП, Центр вільної преси, 2006.
58. Чічановський А. А. Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем. – К.: Грамота, 2010.
59. Цвик В. Л. Телевизионная журналистика. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009.

Практична стилістика

1. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української літературної мови. – К., 1997
2. Культура української мови: Довідник. – К., 1990.
3. Пономарів О. Д. Культура слова: підручник. – К., 1999.

4. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови: підручник. – К., 1992.
5. Виноградов В. В. Стилїстика. Теорія поетическої речі. Поетика. – М., 1963.
6. Мова і культура. – К., 1986.
7. Пилинський М. М. Мовна норма і стилї: підручник. – К., 1976.
8. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови: підручник. – К.: Вища школа, 1973.
9. Стилї і час: Хрестоматія: підручник. – К., 1983.
10. Сучасна українська мова: підручник. – К., 1991.
11. Ужченко В. Д. Народження і життя фразеологізму. – К., 1988.

Масова комунікація та інформація

1. Бакулев Г. П. Массовая коммуникация: Западные теории и концепции. – М.: Аспект Пресс, 2005.
2. Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия. – М.: РИП-Холдинг, 2003.
3. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики. – К.: Центр вільної преси, 2010.
4. Іванов В. Ф. Аспекти массовой коммуникации: монография. – К.: ЦВП, 2009–2010.
5. Квіт С. Масові комунікації. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
6. Ольшанский Д. В. Психология масс. – СПб: Питер, 2002.
7. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації. – Львів: Афіша, 2008.
8. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. – К.: Вид. центр «Київський університет», 1999.
9. Почепцов Г. Г. Психологические войны. – М.: «Фефл-бук», К.: «Ваклер», 2002.
10. Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2002.
11. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підручник. – К.: Вид. центр «Просвіта», 2008.
12. Холод О. М. Соціальні комунікації: соціо- і психолінгвістичний аналіз. – Львів: ПАІС, 2011.

Історія української журналістики

1. Животко А. Історія української преси. – Мюнхен, 1989–1990.
2. Владимиров В. М. Історія української журналістики 1917–1991. – К.: МАУП, 2007.
3. Михайлин І. Л. Історія української журналістики ХІХ століття. – К.: Центр навчальної літератури, 2003.

4. Історія української дожовтневої журналістики. – Л.: Вища школа, вид-во при ЛДУ, 1983.
5. Горевалов С. І. Військова журналістика України: історія та сучасність. – Львів, 1998.
6. Бочковський О., Сірополко С. Українська журналістика на тлі доби (Історія, демократичний досвід, нові завдання). – Мюнхен, 1993. – 204 с.
7. Михайлин, І. Л. Історія української журналістики ХІХ століття. – К. : ЦНЛ, 2003.
8. Романюк М. М. Українська преса Північної Буковини (1870–1918 рр.). – Львів, 1998.
9. Романюк М. М., Галушко М. В. Українські часописи Коломиї (1865 – 1994 рр.): історико-бібліографічне дослідження. – Львів, 1996.
10. Кость С. Західноукраїнська преса першої половини ХХ ст. у всеукраїнському контексті (засади діяльності, періодизація, структура, особливості функціонування). – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006.
11. Михайлін І. Л. Журналістика як всесвіт: вибрані медіадослідження. – Х.: Прапор, 2008.

Журналістська етика

1. Іванов В. Ф. Журналістська етика. – К.: Вища шк., 2007.
2. Кузнецова О. Д. Професійна етика журналіста: посібник. – Львів: ПАІС, 2007.
3. Лазутина Г.В. Профессиональная этика журналиста. – М.: Аспект Пресс, 2006.

Журналістський фах

1. Бальтерманц И. Д. Специфика содержания и формы фотожурналистики. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981.
2. Березин В. М. Фотожурналистика. – М.: Планета, 2006.
3. Биржаков Н. Цифровое фото в простых примерах. – М., 2006.
4. Вартанов А.С. Фотография: документ и образ. – М., 1983.
5. Вартанов А. С. От фото до видео. – М.: Искусство, 1996.
6. Горевалов С. И., Военная фотожурналистика в системе массовой коммуникации общества. – Львов: ЛВВУ, 1992.
7. Головкин Б. Н. Искусство пресс-фотографии: очерк истории, теории и практики. – М.: МВПСИ, 1990.
8. Пондопуло Г. К. Кино и фотография в системе современной художественной культуры. – М.: ВГИК, 1979.
9. Черняков Б. І. Зображальна журналістика як предмет і як об'єкт журналістичнознавчого дослідження. – К.: ЦВП, 1998.
10. Феллер М. Д. Текст і зображення як модель комунікативного акту. – К., 1998.

11. Шаповал Ю. Г. Изобразительная журналистика. – Л.: Высшая школа. Изд-во при ЛГУ, 1988.
12. Волков-Ланнит Л. Ф. Искусство фотопортрета. – М.: Искусство, 1987.
13. Газетный дизайн в Украине 2001. Итоги 1-го конкурса. – К.: IREX ProMtdia, 2002.
14. Картер М. А. Сучасний дизайн газет. – К. : IREX ПроМедіа Україна, 1999.
15. Ключев Ю. В. Радиожурналистика: основы профессии. – СПб., 2016.
16. Копосов Г. В., Шерстенников Л. Н. В фокусе – фоторепортер. – М.: Молодая гвардия, 1967.
17. Лакшми, Бхаскаран. Анатомия дизайна. Реклама, книги, газеты, журналы. – М.: Изд-во Астраль, АСТ, 2006.
18. Маккей, Джени. Всё о журналах. – М.: Издательский дом «Университетская книга», 2008.
19. Репкова Татьяна. Новое время: Как создать профессиональную газету в демократическом обществе. – К.: Нац. ін-т преси, 2002.
20. Оформление периодических изданий / под ред. А. П. Киселева. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1988.
21. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту. – К., 2008.
22. Лазуткина Г. В. Жанры журналистского творчества. – М., 2012.
23. Лебедева Т. В. Жанры радиожурналистики. – М., 2012.
24. Лизанчук В. В. Радіожурналістика: засади функціонування. – Львів, 2000.
25. Ляшенко М. К. Радио без тайн: рассказ неизвестного диктора. – М., 1991.
26. Проблематика СМИ / под ред. М. В. Шкондина. – М., 2008.
27. Радиожурналистика / под ред. А. А. Шереля. – М., 2002.
28. Смирнов В. В. Жанры радиожурналистики. – М., 2002.
29. Телевизионная журналистика / Г. В. Кузнецов, В. Л. Цвик, А. Я. Юровский. – М.: Изд-во МГУ, 2005.
30. Цвик В. Л. Телевизионная журналистика. – М., 2009.
31. Яковець А. В. Телевізійна журналістика: теорія і практика. – К.: «Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2007.
32. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. – Львів: ПАІС, 2004.

Проблематика ЗМІ

1. Богачев В. И., Михайловский А. Г. Рыночные отношения в переходной экономике Украины. – К.: «Таксон», 1996.
2. Большой экономический словарь. – М.: Институт новой экономики, 1997.

3. Борковський О., Сірополко С. Українська журналістика на тлі доби (історія, демократичний досвід, нові завдання). – Мюнхен, 1993.
4. Владимиров В. М. Коммерческая журналистика. – Луганск: Восточнoукраинский гос. ун-т, 1995.
5. Владимиров В. М. Основы журналистики в понятиях комментариев. – Луганск: Изд-во ВГУ, 1998.
6. Головка О. Ділова преса чи ділова інформація / Українська журналістика 99. – К.: Центр вільної преси, 1999.
7. Гуревич С.М. Экономика средств массовой информации. – М.: ФИП-холдинг, 2001.
8. Економічна журналістика: новації західної преси: Вид. третє, оновлене та доповнене. – К.: Інститут масової інформації 2006.
9. Економіка – справа захоплююча/ Медіа майстерня. – К., 2003.
10. Злупко С. Проблеми національної економіки в журналі «Економіка України» (1992-1993 рр.) / зб. праць Науково-дослідного центру періодики / Ред. кол.: М. М. Романюк. – Львів, 1994. – Вип.1.
11. Коханова Л. А. Экологическая журналистика, PR и реклама. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007.
12. Курс экономической теории. – Киров: «АСА», 2003.
13. Мельничук Н. Деякі уроки економічних реформ. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – Вип. 3.
14. Москаленко А. З. Теорія журналістики. – К.: Вища школа, 1998.
15. Навчальний економічний словник-довідник (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка, економічний аналіз, економіка підприємства, менеджмент, маркетинг, фінанси, банки, інвестиції, біржова діяльність, планування): терміни, поняття, персоналії / В. С. Іфтемічук, В. А. Григорєв, М. І. Манілич, Г, Д. Шутак. – Львів, 2008.
16. Основи економічної теорії: підручник / за ред. А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001.

Основи журналістської майстерності

1. Валгина Н. С. Теория текста. – М., 2003.
2. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М., 2005.
3. Голуб И. Б. Конспект лекций по литературному редактированию. – М., 2004.
4. Золотова Г. А. Коммуникативная грамматика русского языка. – М., 1999.
5. Іванченко Р. Г. Літературне редагування. – К., 1986.
6. Мильчин А. Э. Издательский словарь-справочник. – М., 1998.
7. Мильчин А. Э. Методика редактирования текста. – М., 1980.
8. Накорякова К. М. Литературное редактирование: общая методика работы над текстом. – М., 2002.

9. Феллер М. Д. Эффективность сообщения и литературный аспект редактирования. – Львов, 1978.

Техніка оформлення газети

1. Гуревич С. М. Номер газеты. – М.: Аспект Пресс, 2002.
2. Картер М. А. Сучасний дизайн газет. – К.: IREX ПроМедіа Україна, 1999.
3. Маккей Джени. Всё о журналах. – М.: Университетская книга, 2008.
4. Методичні рекомендації до курсу «Техніка оформлення газети» / укл. В. Ф. Іванов. – К. : Ін-т жур-ки, 1998.
5. Основи техніки оформлення газети. – К.: Центр вільної преси, 2000.
6. Репкова Т. Новое время: Как создать профессиональную газету в демократическом обществе. – К. : Нац. ін.-т преси, 2002.
7. Техніка оформлення газети. – К.: Центр вільної преси, 1997.
8. Фрост Крис. Дизайн газет и журналов. – М.: Университетская книга», 2008.

4. Порядок проведення

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування. Для його проведення формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до фахового вступного випробування ухвалюється рішенням фахової атестаційної комісії, про що складається відповідний протокол, який передається до приймальної комісії.

Для проведення фахового вступного випробування головами фахових атестаційних комісій попередньо готуються тестові завдання відповідно до «Програми фахових вступних випробувань». Програма фахових вступних випробувань оприлюднюється засобами наочної інформації на Web-сайті (<http://www.snu.edu.ua>) та інформаційних стендах кафедри.

Фахове вступне випробування проводиться у строки передбачені Умовами прийому до СНУ ім. В. Даля.

На тестування вступник з'являється з паспортом. Вступник одержує „Тестове завдання”, яке містить питання з варіантами відповіді, за дисциплінами, зазначеними у програмі випробувань, і відповідає на них впродовж 60 хвилин. Користуватися при підготовці друкованими або електронними інформаційними засобами забороняється.

При підготовці відповіді використовуються листи відповіді, які зберігаються після випробування в приймальній комісії.

Результати випробування оцінюються за 200-бальною шкалою за правилами вказаними в розділі “Критерії оцінювання” даної пояснювальної записки і відмічаються у «Екзаменаційному листі». Рівень знань вступника за

результатами екзамену заноситься також до екзаменаційної відомості і підтверджується підписами трьох членів комісії. Відомість оформляється одночасно з «екзаменаційним листом» вступника і передається до приймальної комісії.

Заяву про апеляцію вступник може подати в день оголошення результатів до 17.00 години.

5. Критерії оцінювання

Екзаменаційний тест містить 30 тестових завдань з вибором варіанта вірної відповіді (закриті тести), максимальна кількість отриманих балів – 200. Відсутність відповіді балом не оцінюється. Час для підготовки до відповіді – 60 хвилин (1 година). Підсумкова оцінка за випробування підраховується за 200-бальною шкалою.

Критерії оцінювання представлені у таблиці 2.

Таблиця 2.

Кількість правильних відповідей	Бали
30	200
29	192
28	184
27	180
26	176
25	172
24	168
23	160
22	156
21	152
20	148
19	144
18	136
17	136
16	128
15	120
14	112
13	104
12	96
11	88
10	80
9	72
8	64
7	56
6	49
5	40
4	32
3	24
2	16
1	8

Голова фахової атестаційної
комісії

Доцент кафедри української філології та
журналістики

О. В. Федорова

І М. Кошман